

Unudulmaz tarix

1985-ci ilin apreldən keçmiş SSRİ rəhbəri Mixail Qorbaçovun rəhbərliyi ilə ölkədə başlanmış yenidənqurma siyasəti öz qeyri müəyyənliyi ilə dünyanın altıda birini əhatə edən nəhəng sovet imperiyasında böyük təlatümlərə yol açdı. M. Qorbaçovun bir-birini inkar edən sərəmsəm qərarları və çıxışları ölkəni kaos və anarxiyaya gətirib çıxardı. Sov.İKP MK-nın baş katibi bir tərəfdən daha çox demokratiya, daha çox azadlıq, müttəfiq respublikalara daha çox sərbəstlik verilməsi haqqında ağır dolusu danışır, digər tərəfdən demokratiyanı, söz azadlığını, müxtəlif respublikaların hüquqlarını daha çox məhdudlaşdırırdı. Ölkə siyasətində xalqlar arasında ögey-doğmalığa güclənirdi.

Ölkədəki istiqaməti məlum olmayan sərəmsəm siyasətdən istifadə edən ermənilər əsrlər boyu Azərbaycana və azərbaycanlılara qarşı həyata keçirmək istədikləri bədnam planlarını reallaşdırmağa başladılar. Ermənilərin Azərbaycan və Türkiyə ərazisində yaratmaq istədikləri "Böyük Ermənistan" xülyasının gerçəkləşməsi qarşısında duran yeganə qüvvə Azərbaycan xalqının böyük oğlu, o vaxt SSRİ rəhbərliyində ali mənəbdə təmsil olunan Heydər Əliyev idi. 1987-ci ilin oktyabr ayında artıq ermənilərin buyruq quluna çevrilmiş Mixail Qorbaçov Heydər Əliyevi SSRİ rəhbərliyində tutduğu yüksək vəzifədən uzaqlaşdırdı.

Beləliklə, Azərbaycana qarşı başlanmış məkrli siyasətin həyata keçirilməsi yolunda əsaslı bir maneə qalmadı. 1987-ci ilin sonlarından başlayaraq ermənilər azərbaycanlıları öz dedə-baba yurdlarından

qovmağa başladılar.

1988-ci ilin yanvarından Yerevanda və Dağlıq Qarabağın mərkəzi Xankəndində anti Azərbaycan ruhlu mitinqlər, kütləvi ixtişaşlar başladı. SSRİ rəhbərliyi bu mitinqləri və ixtişaşları yenidənqurma, söz azadlığı, demokratiya əlamətləri sayaraq vaxtında heç bir tədbir görmədi. Əslində bu ak-

şəxslərdir. Beləliklə, Sumqayıt hadisələrində ermənipərəst SSRİ rəhbərliyi iki məqsədə çatmağı nəzərdə tuturdu. Birinci: bir neçə erməniyə qətlə yetirməklə dünyaya bəyan olunurdu ki, bu iki millət bir yerdə yaşaya bilməz. İkinci: Dağlıq Qarabağın Ermənistanla birləşdirilməsi üçün separatçı anti-azərbaycan hərəkatına mənfi

Ay erməni! Meymun nəslinin nümayəndəsi, təkamülün zəif bəndi, nəsilərin leşisən. Sən güllələnməyə layiqsən. Axı nə vaxt öləcəksən ki, bu münaqişələr bitsin? Nə vaxt bitəcək yalanların, uydurmaların? Nə vaxt sən qanacaqsan ki, Ağrı sənə qismət olmaz? İnan ki, xalqının günahlarına görə daim alçaq qalacaqsan. Biz həmişə o xoşbəxtliyə inanacağıq ki, sizdən əzab görməyək. Səni və gic xalqını ədalət alovuna qərğ edəcəyik. Ancaq bundan sonra sülh, yaxşılıq, dünyası ermənisiz mövcud ola bilər. O zaman aləm xoşbəxt olacaq ki, bütün xalqlar firavan həyat sürəcək, günəş qaranlığı dağıdacaq. Ermənilər, qaçılmaz sonunuz yaxınlaşır. Anlayın ki, dünyada sizlərə yer yoxdur.

(Dahi rus şairi A. S. Puşkinin "Qafqaz pritçaları" əsərindən).

siyalar demokratiya ilə heç bir əlaqəsi olmayan millətlər arası düşmənçiliyi qızıdır və bir başa Moskvadan, SSRİ Dövlət Təhlükəsizliyi orqanları tərəfindən idarə olunan anti-azərbaycan tədbirləri idi.

1988-ci ilin fevralın 27-də hadisələri daha dramatik şəkildə salmaq üçün SSRİ-nin xüsusi xidmət orqanları tərəfindən Sumqayıt şəhərində qətlərlə, zorakılıqla müşayiət olunan ixtişaşlar törədildi. Bu ixtişaşlarda qətlə yetirilənlər arasında müxtəlif millətlərin nümayəndələri olsa da Moskva bu hadisəni azərbaycanlıların ermənilərə qarşı hərəkatı kimi qiymətləndirdi. Halbuki, ixtişaşların əsas liderləri erməni millətinin nümayəndələri idi. Sonradan sübut olundu ki, qətlə yetirilmiş və zorakılığa məruz qalmış ermənilər Ermənistan və Dağlıq Qarabağda erməni millətçilərinin törətdikləri cinayətlərə mənfi münasibət bəsləyən

münasibət bəsləyən erməniləri cəzalandıraraq digərlərinin gözünü qorxutmaq. SSRİ xüsusi xidməti və bu hadisəyə dəstək verən beynəlxalq anti-azərbaycançı qüvvələr Sumqayıt hadisələrində demək olar ki, məqsədlərinə çatdılar. Bundan sonra Ermənistan, Dağlıq Qarabağda anti-azərbaycan hərəkatı daha da gücləndi, vəhşi xarakter aldı. Azərbaycanlıların əmlakı əlindən alınaraq, təhqir olunaraq, şikəst edilərək öz dedə-baba yurdlarından qovulması daha da sürətləndi. Öz yurdlarında bir az ləngiyənlər amansız vəhşiliklə və qətlərlə üzleşdilər.

SSRİ rəhbərliyinin ermənilərə qarşı heç bir tədbir görməməsi, əksinə onlara bu cinayətlərdə dəstək verməsi xalqımızın səbr kasasının daşmasına səbəb oldu.

Azərbaycanda da Moskvanın ermənipərəst siyasətinə qarşı kütləvi aksiyalar keçirmə-

yə başlandı. Çox təəssüf ki, SSRİ xüsusi xidmət orqanları Azərbaycandakı xalq hərəkatının istiqamətini dəyişdirməyə, təxribat xarakterli hərəkatları törətməyə başladılar. Belə ki, Bakıda və rayonlarda keçirilən ilk mitinqlərdə xalqın bütün təbəqələri təmsil olunurdu. Burada rəhbər işçi də, ziyalı da, fəhlə də, tələbə də vardı. Ancaq get-gedə əvvəlcə rəhbər işçilər, sonra qabaqcıl ziyalılar xalq hərəkatının içərisinə yeridilmiş bəzi avanturistlər tərəfindən hərəkatdan uzaqlaşdırılıb düşmən elan edildi. Moskva

radan vətənə xəyanət yolu tutdu. Hazırda səsi Yerevandan gəlir. Təəssüf ki, bu hadisələr və 1990-cı ilin yanvar ayının 13-15-də DTK tərəfindən Bakıda törədilən hadisələr (2—3 erməninin öldürülməsi) Bakıya dinc əhali üzərinə qoşun yeritmək üçün SSRİ rəhbərliyinə bəhanə verdi. Sözsüz ki, öz hakimiyyətini qorumaq üçün hər bir cinayətə gedən Azərbaycan Respublikasının o vaxtki rəhbərliyinin də burada günahı böyükdür. Onların xalqdan uzaq düşməsi kaosun və anarxiyanın daha da dərinləməsinə, respublikanın idarə olunmaz vəziyyətə gəlib çıxmasına səbəb oldu. Beləliklə, 1990-cı ilin yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə SSRİ rəhbərliyi Azərbaycanda sovet hakimiyyətini qorumaq bəhanəsi ilə SSRİ Konstitusiyasının 119-cu və Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 71-ci maddəsini pozaraq Bakıya və respublikanın bir sıra rayonlarına qoşun yeritdi.

Qoşunun tərkibində Stavropol, Krasnodar və Rostov vilayətlərindən toplanmış azərbaycanlılara qarşı xüsusi nifrətləri ilə seçilən ehtiyatdan çağırılmış erməni əskər və zabitləri vardı.

Bundan başqa əməliyyatda 350-ci xüsusi təyinatlı paraşüt desant alayı, "Alfa" qrupu, SSRİ DTK-sının "A" təxribat qrupu iştirak edirdi. 20 yanvarda mərkəzi hakimiyyət tərəfindən törədilən qırğında 137, bəzən 140 insan həlak olduğu, 700-dən çox insanın yaralandığı bildirilir. Müdriklərdən biri deyib ki, bir insanın nahaq yerə öldürülməsi faciədir. Daha çox insanın öldürülməsi isə statistika 20 Yanvar faciəsi qətlə yetirilənlərin sayından asılı olmayaraq xalqımızın tarixində unudulmayan qanlı hadisədir. 20 Yanvar eyni zamanda qəhrəmanlıq tariximizdir. Bu tarixi unutmamalıyıq.

Qüdrət SƏMƏDOV.

“Şəhidlik-ölməzlik zirvəsidir” mövzusunda inşa yazı müsabiqəsi

“Azərbaycan gəncliyi 2011-2015-ci illərdə” Dövlət Proqramının müvafiq bəndlərinin icrası ilə əlaqədar olaraq Qəbələ Rayon Gənclər və İdman İdarəsinin təşkilatçılığı ilə rayonun tam orta məktəblərinin X-XI sinif şagirdləri arasında “Şəhidlik-ölməzlik zirvəsidir” mövzusunda inşa yazı müsabiqəsi keçirilmişdir. Müsabiqəyə tam orta ümumtəhsil məktəblərindən 60-dək yeniyetmə-gənc qatılmışdır.

26 dekabr 2014-cü il tarixdə rayon təhsil şöbəsinin akt zalında müsabiqənin yekunu və qaliblərin mükafatlandırılma tədbiri keçirilmişdir.

Tədbiri giriş sözü ilə təhsil şöbəsinin metodisti Aslan Şira-

zov açaraq, iştirakçıları salamlamış və müsabiqəyə yekun vurulduğu barədə məlumat vermişdir.

Rayon gənclər və idman idarəsinin rəisi Fəxri Soltanov müsabiqənin keçirilməsinin məqsəd və vəzifələri haqqında

danışaraq bildirmişdir ki, inşa müsabiqəsinin keçirilməsində məqsəd gənclərin vətənpərvərlik, azərbaycançılıq və dövlətçilik prinsipləri əsasında tərbiyə olunması, qəhrəmanlıq nümunələrinin gənclər arasında təbliğ edilməsi və torpaq uğrunda

canlarından keçən vətən oğullarının xatirəsini yaşatmaqdan ibarətdir. Şəhər 4 saylı tam orta məktəbin müəllimi Gülşən İsayeva, müsabiqə iştirakçısı Aytac Mirzəhüseynli çıxış edərək

müsabiqənin məktəblilər arasında xüsusi əhəmiyyət kəsb etdiyini bildirmişlər.

Müsabiqənin əsasnaməsinə uyğun olaraq 1 nəfər I yerə, 2 nəfər II yerə, 3 nəfər III yerə layiq görülmüş və 4 nəfər fəal iştirakına görə təltif edilmişdir. İnşa yazı müsabiqəsinin yekunlarına əsasən Qəbələ şəhər 4 saylı tam orta məktəbin şagirdi Aytac Mirzəhüseynli I yerə, Zalam kənd tam orta məktəbin şagirdi Şəfəq Mahmudova və Nohur-

qışlaq kənd tam orta məktəbin şagirdi Arzu Əliyeva II yerə, Kürd kənd tam orta məktəbin şagirdi Mehin Cabbarova, Tikanlı kənd tam orta məktəbin şagirdi Pərvin Yaqubov və Vəndam qəsəbə 1 saylı tam orta məktəbin şagirdi Güler Abdullayeva III yerə layiq görülmüşlər.

Müsabiqədə fəal iştiraklarına görə Qəbələ şəhər 1 saylı tam orta məktəbin şagirdi Lələ Xəlilova, Çarxana kənd tam orta məktəbin şagirdi Şəfa Məhəmmədzadə, Vəndam qəsəbə 2 saylı tam orta məktəbin şagirdi Nərgiz Lətifli və Hacallı kənd tam orta məktəbin şagirdi Dilərə Mustaqova təltif edilmişlər.

Qaliblər gənclər və idman idarəsinin diplom və xatirə hədiyyələri ilə mükafatlandırılmışlar.

M. SƏFƏRÇİNOV,
Gənclər və idman idarəsinin baş məsləhətçisi.
Foto S. Umuyevindir.